

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

ELSŐ SZEKCIÓ

R.B. kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(48444/18. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2023. január 19.

Az ítélet végleges, de szerkesztői változtatás alá eshet.

Az R.B. kontra Magyarország ügyben,

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Első Szekció) Tanácsként tartott ülésén, amelynek tagjai voltak:

Alena Poláčková, *elnök*,
Paczolay Péter,
Gilberto Felici, *bírák*
és Liv Tigerstedt, *a Szekció hivatalvezető helyettese*

Figyelemmel:

a Magyarország ellen az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján egy magyar állampolgár, az 1974-ben született és Budapesten élő – Tóth B., Budapesten praktizáló ügyvéd által képviselt – R.B. („a kérelmező”) által 2018. október 2-án benyújtott 48444/18. sz. kérelemre;

azon döntésre, hogy a kérelem kerüljön közlésre a magyar kormány („a Kormány”) felé, akit Tallódi Z. kormányképviselő képviselt az Igazságügyi Minisztériumból;

azon döntésre, hogy a kérelmező neve ne kerüljön nyilvánosságra;

a felek észrevételeire;

2022. december 13-án tartott zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően,

Az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ÜGY TÁRGYA

1. A kérelmező pszichés betegségben szenved. Egy eset során 2017. július 20-án mentőt hívtak a kérelmező otthonához. Mivel az egészségügyi személyzet nem tudott bemenni a lakásba, rendőröket hívtak, akik betörték az ajtót. A fürdőkádban talált kérelmező ellenállásának leküzdésére törekedve a két rendőr bántalmazta és megbilincselte a kérelmezőt, kicsavarta és eltörte az egyik karját. A kérelmező megfélemezése érdekében a rendőrök arra kényszerítették a meztelen kérelmezőt, hogy a padlóra feküdjön. Végül a traumatológiai osztályra szállították, majd felvették a pszichiátriára.

2. A kérelmező ezt követően benyújtott panaszát 2018. április 3-án, illetve június 4-én különböző ügyészségi szinteken elutasították, megállapítva, hogy az adott helyzetben jogszerű és arányos volt az erőszak alkalmazása. A rendőröket soha nem hallgatták ki.

3. A kérelmező az Egyezmény 3. cikke alapján panaszolta, hogy rendőri brutalitásnak volt kitéve, amelyet nem vizsgáltak ki megfelelően.

A BÍRÓSÁG ÉRTÉKELÉSE

4. A Kormány azzal érvelt, hogy a kérelmező nem merítette ki a rendelkezésére álló hazai jogorvoslatokat, mivel nem nyújtott be pótmagánvádat. A kérelmező nem értett egyet ezzel.

5. A Bíróság már számos ügyben megállapította, hogy a hazai jogorvoslatok kimerítése körében a kérelmezőknek nem kell pótmagánvádat benyújtaniuk, lényegében azért, mert ez olyan jogi út igénybevételeként jelentené, amelynek célja azonos a panasz céljával (lásd *R.S. kontra Magyarország*, 65290/14. sz. ügy, 38. pont, 2019. július 2.; *M.F. kontra Magyarország*, 45855/12. sz. ügy 34. pont, 2017. október 31.; *R.B. kontra Magyarország*, 64602/12. sz. ügy, 60-65. pont, 2016. április 12.; *Kiss Borbála kontra Magyarország*, 59214/11. sz. ügy, 25-27. pont, 2012. június 26.; lásd még: *Matko v. Slovenia*, no. 43393/98, § 95, 2 November 2006). Következésképpen, a pótmagánvád nem tekinthető olyan hatékony jogorvoslatnak, amelynek

kimerítését az Egyezmény 35. cikkének 1. bekezdése megköveteli. Ezért a Kormány hazai jogorvoslatok kimerítésének elmulasztásával kapcsolatos előzetes kifogását el kell utasítani.

6. A Bíróság megállapítja, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikke 3. bekezdésének a) pontja értelmében, és más okból sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatónak kell nyilvánítani.

7. A Kormány előterjesztette, hogy a rendőri beavatkozás jogszerű, szakszerű és arányos volt; és hogy a beavatkozást megfelelően kivizsgálták. Az, hogy a nyomozás során az érintett rendőröket nem hallgatták ki, azzal magyarázható, hogy bűncselekmény hiányában nem lehetett őket gyanúsítottként kihallgatni, tanúként pedig azért nem lehetett őket meghallgatni, mert az ellentétes lett volna az önvádra kötelezés tilalmával. A kérelmező ezzel nem értett egyet.

8. Az állam képviselői által elkövetett bántalmazással kapcsolatos általános elveket a *Bouyid v. Belgium* ([GC], no. 23380/09, §§ 81-90, ECHR 2015) ügyben foglalta össze a Bíróság.

9. A jelen ügyben a rendőrök kicsavarták és eltörték a megbilincselte kérelmező karját, miközben próbálták őt megfékezni. Ezért nem lehet kétséges, hogy a kérelmező által elszenvedett sérülés elérte a 3. cikk alkalmazhatóságához szükséges minimális súlyossági szintet.

10. A Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmezőt olyan beavatkozás során vetették a kifogásolt bánásmód alá, amelynek célja az volt, hogy segítse a mentőszolgálat személyzetét a kérelmező egészségi állapotának ellenőrzésében. A Bíróság tudomásul veszi a Kormány azon állítását, hogy a rendőrség által alkalmazott kényszerítést a törvényes intézkedéssel szembeni állítólagos kérelmezői ellenállás tette szükségessé. A Bíróság azonban úgy véli, hogy a Kormány nem terjesztett elő olyan meggyőző vagy hiteles érveket, amelyek alapján magyarázható vagy igazolható lehetne az alkalmazott erőszak mértéke. A Kormány különösen azt nem tisztázta, hogy a kérelmező részéről milyen konkrét magatartás indokolta a csonttöréssel járó erőszak reakciókénti alkalmazását.

11. Különösen annak fényében, hogy a kérelmező – egy 43 éves nő, aki foglalkozására nézve tanár volt – köztudottan pszichés betegségben szenvedett, a Bíróság úgy véli, hogy a Kormány által az incidensre felhozott magyarázat nem áll összhangban azzal a körülménnyel, hogy az esemény két férfi rendőr részvételével zajlott, akiknek képesnek kellett volna lenniük arra, hogy ilyen sérülés okozása nélkül is úrrá legyenek a helyzeten. A Bíróság szerint ez még akkor is így van, ha a kérelmező nem volt hajlandó együttműködni a rendőrökkel.

12. Mivel a Kormány nem bizonyította az ellenkezőjét, a Bíróság kénytelen arra a következtetésre jutni, hogy az alkalmazott erőszak mértéke még annak feltételezésével is túlzott volt, hogy a helyzet objektíve erőszak alkalmazását tette szükségessé (lásd *Réti és Fizli kontra Magyarország*, 31373/11. sz. ügy, 34. pont, 2012. szeptember 25.). Az ilyen erőszak alkalmazása a kérelmező súlyos sérülését eredményezte, amelyet súlyosbított az a megaláztatás, hogy férfi rendőrök meztelenül kényszerítették őt a földre. Ez megalázó bánásmódnak minősült.

13. Ezért az Egyezmény 3. cikkének anyagi jogi rendelkezését megsértették.

14. A Bíróság továbbá megismétli, hogy amennyiben valamely egyén érvekkel alátámaszthatóan állítja, hogy a rendőrség vagy az állam más hasonló képviselői jogellenesen és a 3. cikket megsértve súlyosan bántalmazták, akkor ez a rendelkezés – az Egyezmény 1. cikke alapján az államra háruló azon általános kötelezettséggel együtt olvasva, miszerint „[a Magas Szerződő Felek] biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára [az Egyezményben] meghatározott jogokat és szabadságokat” – hallgatólagosan megköveteli, hogy hatékony hivatalos vizsgálatot folytassanak le. A vizsgálatnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a felelősök azonosításához és megbüntetéséhez vezessen. Ha nem így lenne, akkor

a kínzás és az embertelen, megalázó bánásmód és büntetés általános jogi tilalma a tilalom alapvető fontossága ellenére hatástalan lenne a gyakorlatban, és bizonyos esetekben lehetővé válna az állam képviselői számára, hogy gyakorlatilag büntetlenül visszaéljenek az ellenőrzésük alatt állók jogaival (lásd *Assenov and Others v. Bulgaria*, 28 October 1998, § 102, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII; a hatékony nyomozás követelményeivel kapcsolatban lásd a fent hivatkozott *Bouyid* ítélet 118-23. pontját).

15. A Bíróság különösen azt jegyzi meg, hogy a kérelmező panasza nyomán lefolytatott vizsgálat során az érintett rendőröket ténylegesen soha nem hallgatták ki. A hatóságok úgy érveltek, hogy az érintett rendőröket tanúként az önvádra kötelezés kockázata miatt, gyanúsítottként pedig bűncselekmény megalapozott gyanújának a hiánya miatt nem lehetett kihallgatni. A Bíróság meglehetősen erőtlennek találja ezt a körkörös érvelést, amely gyakorlatilag megfosztotta a kérelmezőt annak lehetőségétől, hogy vitassa az elkövetők által az eseményekről előadott beszámolót. Egy ugyanilyen érvelést a Bíróság már elvetett a *Nagy kontra Magyarország* ügyben ([tanácsi ítélet], 57967/00. sz. ügy, 36. pont, 2020. május 26.).

16. Ez a körülmény önmagában is lehetővé teszi a Bíróság számára annak megállapítását, hogy az Egyezmény 3. cikkének eljárásjogi rendelkezését megsértették.

AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

17. A kérelmező 25 000 euró nem vagyoni kártérítést követelt, valamint 4 500 eurót kért a Bíróság előtt felmerült költségek és kiadások tekintetében.

18. A Kormány vitatta a követeléseket.

19. A Bíróság nem vagyoni kártérítésként a teljes követelt összeget, valamint az ezen összeget esetlegesen terhelő adó összegét ítéli meg a kérelmező részére.

20. A birtokában lévő dokumentumokra figyelemmel a Bíróság a kérelmező által a Bíróság előtti eljárás tekintetében követelt teljes összeg, valamint az ezen összeget esetlegesen terhelő adó összegének megítélését tartja észszerűnek a kérelmező részére.

EZEN OKOKBÓL A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Elfogadhatónak *nyilvánítja* a kérelmet;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 3. cikkének anyagi jogi rendelkezését megsértették;
3. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 3. cikkének eljárásjogi rendelkezését megsértették;
4. *Megállapítja*,
 - (a) hogy az alperes államnak három hónapon belül az alábbi összegeket kell kifizetnie a kérelmező részére az alperes állam nemzeti valutájában, a kifizetési átváltási árfolyam alkalmazásával:
 - (i) nem vagyoni kártérítésként 25 000 (huszonötezer) eurót, plusz az ezen összeget esetlegesen terhelő adók összegét;
 - (ii) költségek és kiadások tekintetében 4 500 (négyezer-ötszáz) eurót, plusz az ezen összeget esetlegesen terhelő adók összegét;

- (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a kifizetés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összegek után.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2023. január 19-én, a Bíróság Eljárási szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Liv Tigerstedt
a Szekció hivatalvezető helyettese

Alena Poláčková
Elnök